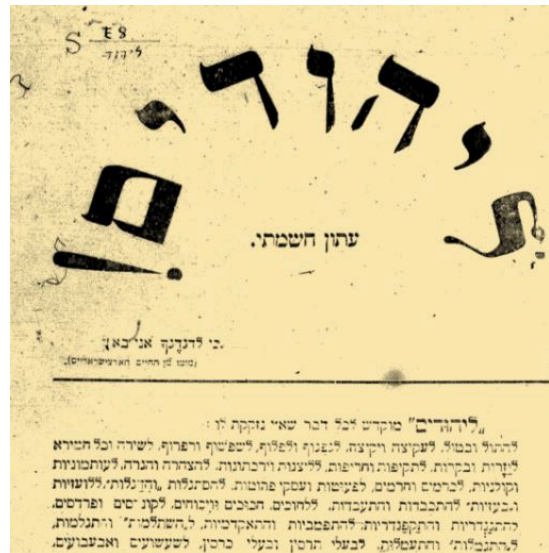

חגיגת פורים

"כי לדגדגך אני בא"

מניין קיבלנו את אוזני המן?

אצל יהודי ספרד ואיטליה נקרא בשם זה ריקקים דקים שטוגנו בשמן וגולגלו בצורה שדמתה לאוזן. ביהדות אשכנז נהג מאכל אחר: מאפה שנקרא ביידיש המן טאשען – כיסני המן, במקור שיבוש של 'מאן טאשען' – 'כיסני פרג'.

אי שם בסוף המאה התשע עשרה או בראשית המאה העשרים נחשפו יהודי אשכנז לשם **אוזני המן** ואימצוהו למאכל שלהם, וכך גם נקבע ברשימה של ועד הלשון של מאכלים לחג משנת תרע"ב (1912).

מדור חגיגי לפורים

חידון פורים

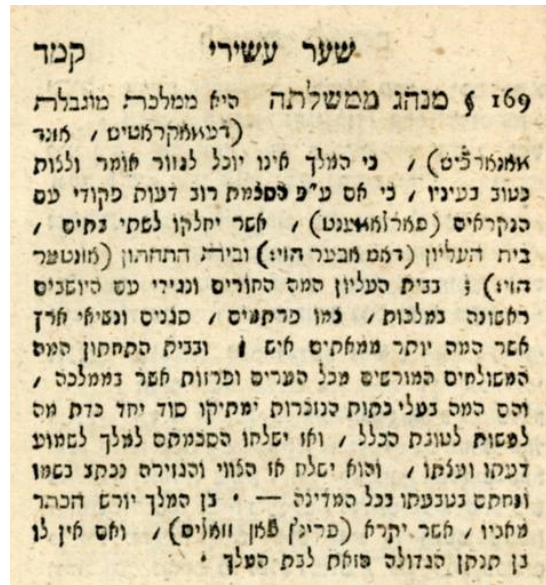
כך נכתב בעמוד השער של העיתון ההיתולי "ליהודים":

"ליהודים" מוקדש לכל דבר שא"י נזקקת לו: "להתול ובטול, לעקיצה ויקיצה, לנפנוף ולפלוף, לשפשוף ורפרוף"; "לחנפים ועטלפים"; "לסטירות-לחי וסטירות-בכיי"; "לריזולוציות, דימונסטרציות ודיפוטציות, לפרוטקציות, דירקציות ואינספקציות".

"ליהודים!" היה העיתון ההיתולי הראשון בארץ ישראל, ופורסמו בו שירים, רשימות סטיריות וקריקטורות. עורכו והמוציא לאור שלו היה יהודה קדיש סילמן. העיתון פורסם פעם בשנה, בדרך כלל בפורים, ועשרת גיליונותיו ראו אור בשנים תרס"ט-תרפ"ה (1909-1925).

לסקירה על "ליהודים" בפרסום חדש באתר

משלוח מנות ממפעל המילוח ההיסטורי

מה הקשר בין בלש, בלשן ומרדכי היהודי?

בלשנים הם כידוע מלומדים העוסקים בחקר הלשונות. כיום אולי נדמה שהמילה **בלשן** קשורה לפועל **לבלש**, כי הבלשן בולש אחר המילים וגלגוליהן, אבל מקור המילה **בלשן** אחר, והיא קשורה לאחת הדמויות המרכזיות במגילת אסתר.

בספרי המקרא המאוחרים עזרא ונחמיה נזכר אדם בשם **מְרֻדְכִי**, שהוא ככל הנראה מרדכי אחר מן המוכר לנו ממגילת אסתר. ברשימת ראשי העולים לארץ בעקבות הצהרת כורש נמנים: "ישוע, נְחֻמְיָה, שְׂרָיָה, רְעֵלְיָה, **מְרֻדְכִי**, **בְּלִשְׁן**, מְסֻפָּר, בְּגוּי, רְחוּם, בְּעֵנָה". מרדכי ובלשן הם אפוא שניים מעולי שיבת ציון.

דרכם של הדרשנים הקדומים הם איחדו את שתי הדמויות המקראיות בעלות השם מרדכי: מרדכי מעולי בבל ומרדכי ממגילת אסתר, ובשם **בְּלִשְׁן** ראו כינוי שלו: **מְרֻדְכִי בְּלִשְׁן** – על שום ידענותו המופלגת בלשונות העולם. **בְּלִשְׁן** נתפרש בתלמוד על פי הארמית "בְּיִל לִישָׁנִי", כלומר "בולל ומערבב הלשונות" (רש"י). במחקר המודרני יש הרואים בזה דרשה המבוססת על ביטוי מן האכדית – *bēl lišāni* – כלומר 'בעל לשון', יודע לשון זרה.

להרחבה

בתים מבפנים

בשנת תקמ"ט, 1788, נדפס בברלין חלקו הראשון של הספר **ראשית לימודים** מאת ברוך לינדא (1758?) – (1849), מראשי הסופרים העבריים בתקופתו. בספר "עשר שערים, בחכמות לימודיות וטבעיות", שכל אחד מהם הוא מעין מבוא לענף מענפי מדעי הטבע.

לשוננו של הספר אופיינית ללשון ההשכלה: עיקר דקדוקה ואוצר מילותיה מקראי, ואולם ניכרות בה השפעות גרמניות הן בתחביר הן באוצר המילים. הספר משופע במילים גרמניות באותיות עבריות, הנתונות בסוגריים געולים, שנועדו ברובן להבהיר את כוונת המחבר – בעיקר בטובעו מונחים עבריים חדשים.

השער העשירי בחלקו הראשון של הספר עוסק בגאוגרפיה, ועיקר תוכנו הוא הצגה שיטתית של הגאוגרפיה של אירופה בזמנו.

לרגל חג הפורים מובא כאן קטע על מנהג ממשלת בריטניה הגדולה המשובץ במילים ובצירופים מקראיים שמחציתם שאולים ממגילת אסתר.

להרחבה ולעיין בקטע ובהערות הנלוות לו

קנו מתנה לחג – סינר עברי

מבפנים

מכתב של גננת ירושלמית מראשית המאה העשרים, המכתבה של אליעזר בן-יהודה וארון ספרים של ועד הלשון בן יותר ממאה – אלה ועוד ייחשפו לציבור בשני סיורים של המיזם "בתים מבפנים" במרכז התרבות וההדרכה של האקדמיה ללשון העברית.

בסיור ייפגשו המשתתפים עם מנהלת המיזם יפעת זילברמן, עם מעצבת חלל התערוכה "פלא תחיית הדיבור העברי בארץ ישראל" האדריכלית לימור יוסיפון-גולדמן ועם אוצרת התערוכה מורן שוב רובשוב.

שני הסיורים (ברישום מוקדם) יתקיימו בימי שישי 5 ו-12 באפריל בשעה 9:30 – ההרשמה תיפתח ב-29 במרץ באתר 'בתים מבפנים'.

[למידע נוסף ולעמוד ההרשמה](#)

אנחנו מציעים לכם להנעים את חוויית הבישול כשאתם חגורים בסינר עברי. על הסינר מוצגים שמות עבריים של כלי מטבח מלוויים באיורים מקוריים הלקוחים מתוך מילון מאויר משנת תרצ"ג (1933).

מילון זה, "כלי מטבח", היה השני בסדרת מילוני כיס שראו אור בשנות השלושים של המאה העשרים, והיה חלק ממאמצייהם המשותפים של "גדוד מגני השפה" ושל "הארגון להשלת העברית" לבסס את מעמדה של השפה העברית כשפת היישוב העברי בארץ ישראל.

הסינר עשוי מבד כותנה לבן איכותי ועבה ומגיע עד הברכיים. יש בו כיס קטן ורצועה לתליית מגבת.

[לרכישה](#)

[תמיכה באקדמיה](#)

[שאלה בעברית](#)

[חנות הספרים](#)

אם נתקלתם בבעיות תצוגה [לחצו כאן](#) לצפייה בדפדפן

להתראות באיגרת הבאה!

להצטרפות לרשימת התפוצה לחצו כאן | להסרה מרשימת התפוצה לחצו כאן | תמיכה באקדמיה | [Subscribe to English Newsletter](#)
האקדמיה ללשון העברית, קריית האוניברסיטה, גבעת רם, ת"ד 90004, ירושלים 9190401

MailPoet